

2023-08-14

PM

Maria Andersson

Kommunstyrelsen
KFKS-2023-00675

Finansrapport

Kommunstyrelsen har beslutat om att en gång per år, som en egen punkt, få en redovisning om läget gällande medelsförvaltningen (KFKS 2018/940 §274).

Denna redogörelse omfattar omvärldsbevakning, löpande finansiell verksamhet för koncernbanken med likviditetshantering, placeringar och skuldhantering samt följsamhet gentemot de finansiella styrdokumenterna såsom kommunfullmäktiges upplåningstak och kommunstyrelsens riskbegränsningar samt summering. Nedan redogörelse är baserad på läget per den 31 juli 2023.

Likviditeten är god. Kommunkoncernens likviditet per 31 juli uppgår till 363,9 miljoner kronor. Kommunen följer månatligen likviditeten för kommande 12 månader. Att kontinuerligt följa likviditet på en aggregerad nivå är viktigt för att planera så att upplåning sker vid rätt tillfälle, varken för tidigt eller för sent, för att möjliggöra en effektiv likviditetshantering. Kommunen har inga placeringar.

Nacka kommun står inför en period med en stark befolkningstillväxt, vilket också kommer att ha effekter på den kommunala ekonomin. I samband med att investeringarna under de närmsta åren ökar kommer kommunens upplåningsbehov att öka. Låneskuldstillväxten dämpas dock bland annat genom exploateringsinkomster och markförsäljningar, vilka förstärker kassan. Låneskulden uppgår per 31 juli 2023 till 1 950 miljoner kronor och beräknas öka med 400 miljoner kronor till årets slut. Merparten av låneskulden avser utlåning till kommunens helägda bolag. Låneskulden förväntas öka ytterligare under kommande år, då kommunens andel av låneskulden också beräknas öka.

Riksbanken har i likhet med många andra centralbanker höjt sin styrränta snabbt det senaste året för att bekämpa inflationen. Riksbankens inledde sina styrräntehöjningar i april 2022, från en nivå på noll procent. På senaste mötet i juni höjdes styrräntan med 0,25 procentenheter till 3,75 procent och ytterligare en höjning förväntas under året. Som en följd av högre räntor på finansmarknaden har genomsnittsräntan på kommunkoncernens skuldportfölj också ökat. I april 2022 uppgick den till 0,52 procent, vid årets ingång till 1,31 procent och per 31 juli till 2,11 procent. Genomsnittsräntan förväntas fortsätta att stiga i år och under kommande år.

Nacka kommuns koncernbank med dess medelsförvaltning styrs utifrån de ramar som beslutats av kommunfullmäktige i *Mål och budget* (såsom upplåningstak med mera) och i *Reglemente för medelsförvaltningen*. Kommunstyrelsen beslutar sedan i *Kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen* om de risklimiter (riskbegränsningar) som ska gälla i den finansiella verksamheten. Upplåningen ligger inom den av kommunfullmäktige fastställda lånetaket för 2023. Målsättningen för medelsförvaltningen är också uppfylld.

1. Omvärld

Riksbankens överordnade mål för penningpolitiken är att upprätthålla varaktigt låg och stabil inflation, vilket preciseras som att den årliga förändringen av konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) ska vara 2 procent. Inflationsmålet ska också fungera som riktmärke för pris- och lönebildningen i ekonomin.

Med hjälp av penningpolitiken kan Riksbanken agera för att motverka att den höga inflationen biter sig fast i pris- och lönebildningen. Riksbanken bedömde på sitt senaste penningpolitiska möte den 29 juni att inflationen dämpats men den är fortfarande alldeles för hög. Ny information, som att tjänstepriserna¹ ökar oväntat snabbt och en svagare krona, tyder på att inflationen dämpats långsammare än väntat. För att inflationen inom rimlig tid ska falla och stabiliseras vid målet (2 procent) beslutade direktionen att Riksbankens styrränta höjs med 0,25 procentenheter till 3,75 procent. Prognosen är att styrräntan höjs minst en gång till i år och bedöms därefter ligga kvar på en åtstramande nivå under en relativt lång period. Dessutom beslutade direktionen att öka takten i försäljningarna av sina statsobligationer från 3,5 till 5 miljarder kronor per månad. KPIF-inflationen väntas falla tillbaka och vara nära målet 2024.

När en centralbank minskar sina obligationsinnehav, minskar penningmängden i ekonomin, vilket innebär att mängden pengar som cirkulerar i det ekonomiska systemet minskar. Detta ska leda till att inflationen dämpas. I förlängningen innebär det att räntor stiger och även att valutan förstärks då det finns färre svenska kronor och mindre pengar att låna ut. En centralbanks balansräkning är därför ytterligare ett verktyg för att påverka ränteläget i ekonomin och i förlängningen värdet på sin valuta. Beslutet om att utöka försäljningsvolymerna av statsobligationerna ytterligare under hösten förväntas innebära (allt annat lika) något högre räntor och en något starkare svensk krona. Härutöver har Riksgälden reviderat upp sin statsupplåningsprognos i nominella statsobligationer för 2023 och 2024, vilket betyder utökade emissionsvolymerna och något högre långa räntor. Skulle Sverige och världsekonomin hamna i en värre och snabbare lågkonjunktur än vad finansmarknaden prisar in kommer centralbanker att behöva sänka räntor snabbt för att få fart på ekonomin igen, vilket då skulle innebära lägre långa

¹ Tjänsterna utgör närmare 50 procent av KPIF.

räntor. Svensk ekonomi är i relativa termer, jämfört med exempelvis den europeiska, mer räntekänslig och tål därmed färre räntehöjningar än euroområdet.

I likhet med Riksbanken har många andra centralbanker höjt sina styrräntor snabbt det senaste året. I USA har vi sett kraftigt fallande inflation, och i viss grad gäller det även EU-området samtidigt som Sverige kämpar med fortsatt höga inflationstal.

Federal Reserve (Fed) höjde styrräntan med 0,25 procentenheter på julimötet till intervallet 5,25-5,50 procent. Under juni och juli har utfallen för inflationen varit överraskande låga och uppräknat i årstakt understiger inflationen Fed:s mål på 2 procent. Detta har fått marknaden att förvänta sig oförändrad ränta under hösten och att de första sänkningarna kommer under våren. Fed varnar emellertid för att den fortsatt starka arbetsmarknaden kan driva löneökningar, vilket är ett hot för inflationen.

Även Europeiska centralbanken (ECB) höjde styrräntan med 0,25 procentenheter i juli, till 3,75 procent. Uttalanden från ECB är mjukare även om de varnar för att inflationsbekämpningen ännu inte är avslutad. Marknaden förväntar sig oförändrad styrränta på nästa möte i september.

Bank of England, som idag har en styrränta på 5,25 procent, har kämpat emot höga inflationstal. Marknaden prissätter ytterligare räntehöjningar under 2023 och förutspår att Bank of Englands styrränta kommer att stiga till 5,8 procent i mars 2024 innan den sakta faller under de kommande fem åren.

Riksbanken, som ligger längst från inflationsmålet, behöver få ned inflationstakten (den svaga kronan bidrar till den höga inflationen) samtidigt som det finns risker för den finansiella stabiliteten givet hushållens (och företagens) höga skuldsättning i kombination med en högre räntekänslighet än omvärlden. De flesta prognosmakare förväntar sig 1-2 höjningar innan Riksbanken är klara för denna gång.

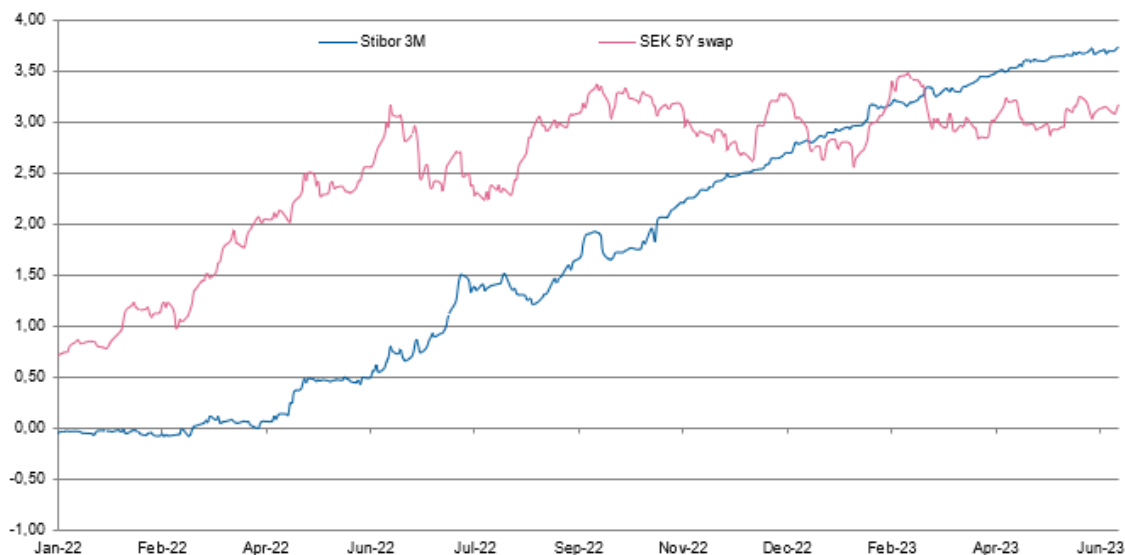
1.2 Räntenivåer

Stibor är den marknadsränta som används som bas för lån med rörlig ränta och swappräntan visar till vilken nivå en låntagare kan binda räntan på olika löptider. Till stibor/swappen adderas en kreditmarginal för att få fram den totala finansieringskostnaden (räntenivån). Kreditmarginalen är den riskpremie som investeraren vill ha för att låna ut sitt kapital.

Räntorna har sedan 2022 successivt stigit. Nedanstående diagram visar tre månaders stibor och den femåriga ränteswappen från 4 januari 2022 till mitten av juni 2023. Den 4 januari 2022 låg tre månaders stibor på *minus* 0,036 procent och den femåriga swappräntan på 0,7 procent. I mitten av juni 2023 är nivåerna betydligt högre, stibor på cirka 3,7 procent och swappen på cirka 3,1 procent. I normalfallet genererar en lång upplåning en högre ränta och en kortare en lägre ränta. Kurvan nedan visar att en 3 månaders stiborränta var högre i juni än en femårig swap, räntekurvan är sålunda inverterad vilken den normalt sett inte är². Att avkastningskurvorna är så pass inverterade är ett resultat av framtunga ränteförväntningar på marknaden och att Riksbanken och andra centralbanker har höjt räntor väldigt snabbt för att få ned inflationen men

² Den 11 augusti är räntekurvan fortfarande inverterad, tremånaders stibor ligger på 4,02 procent och femåriga swappen på 3,47 procent.

att marknaden sedan ser att centralbanker kommer att behöva sänka räntor när konjunkturen försämras.

Diagram; 3 månaders Stibor och femårig Swappränta, 4 jan 2022 – 23 juni 2023

Källa: Handelsbanken

1.2 Obligationsmarknad

Obligationsmarknaden är den del av räntemarknaden som omfattar handel med obligationer. På obligationsmarknaden sammanförs de aktörer som förvaltar långsiktigt sparande med dem som är i behov av lånekapital.

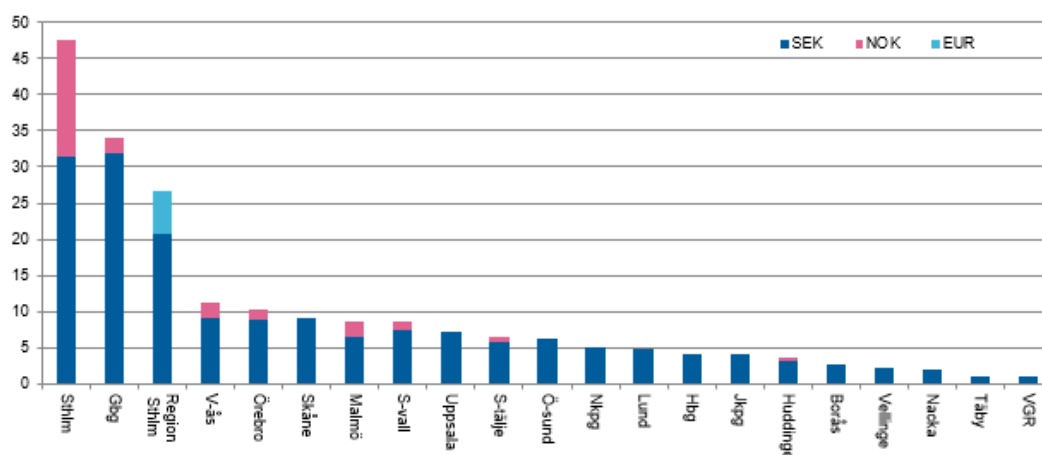

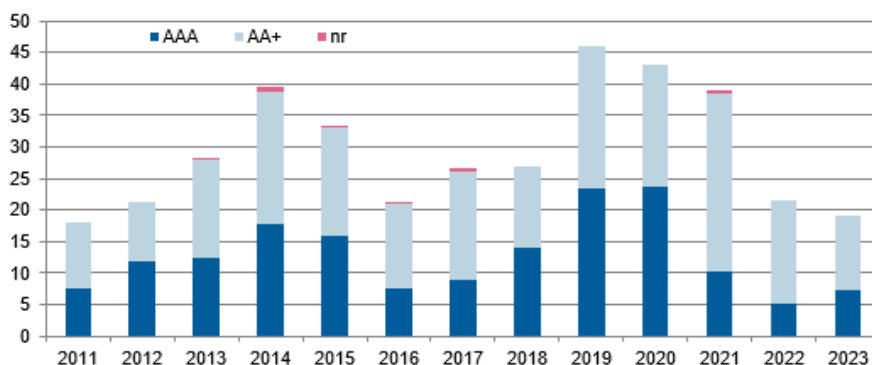
Diagram: Obligationsemissioner för kommuner och regioner per 9 juni 2023 (miljarder kronor)

Källa: Handelsbanken

Nacka kommun verkar på obligationsmarknaden genom att emittera (ge ut) obligationer i samband med längre upplåning. Nacka kommun har i dagsläget lånat upp 1,9 miljarder kronor i obligationer.

De kommuner och regioner som per 9 juni emitterat mest i obligationer är Stockholms stad, Göteborgs Stad och Region Stockholm. Några kommuner har även emitterat i den norska

obligationsmarknaden (i norska kronan, NOK) framför allt Stockholms stad. Nacka kommun har inte NOK i sitt MTN-program (obligationsprogram), då kommunen hittills inte har lånat upp så stora volymer har det inte bedömts kostnadseffektivt. Region Stockholm har även emitterat i Euro.

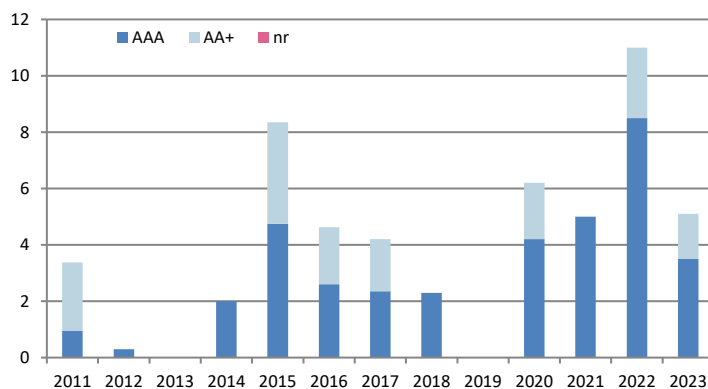

Diagram; *Kommuner och regioners årliga emissioner på svenska marknaden, miljarder kronor (från 2011 till 9 juni 2023)*

Källa: Handelsbanken

År 2019 emitterade kommuner och regioner för drygt 45 miljarder på den svenska marknaden. Kommunsektorns upplåning i den svenska obligationsmarknaden har sedan dess minskat succesivt och volymerna nära nog halverades mellan 2021 och 2022.

Nedgången beror på en kombination av olika faktorer. Som exempel kan nämnas ökade statsbidrag under/efter pandemin till kommuner och regioner.

Diagram; *Kommuner och regioners årliga emissioner i NOK, miljarder kronor (2023 till och med 9 juni)*

Källa: Handelsbanken

En annan faktor som påverkar upplåningsbehovet i den svenska obligationsmarknaden är konkurrens från andra källor av finansiering. Under 2022 har till exempel svenska kommuner lånat cirka 11 miljarder NOK i den norska obligationsmarknaden. NOK-marknaden är från tid till annan fördelaktig för de kommuner som har tillgång till den och det beror på att norska investerare söker investeringar i obligationer från svenska kommuner. Fram till början av juni 2023 har det emitterats cirka 19 miljarder i SEK och cirka 5 miljarder i NOK från svenska kommuner. Nacka kommuns finansförvaltning följer utvecklingen av upplåning i NOK.

Andra källor som konkurrerar med obligationsmarknaden är European Investment Bank (EIB), Nordiska investeringsbanken (NIB) och europeiska utvecklingsbanken (CEB) som tillhandahåller konkurrenskraftig prissättning och längre löptider (fokus på 10-30 år). Även här rör det sig om miljardbelopp för de kommuner som sätter upp ramar hos respektive institut. I Nacka kommun gäller, enligt Reglemente för medelsförvaltning, att lån och obligationer ska löpa på högst tio år.

2. Löpande finansiell verksamhet

2.1 Koncernbanken

Nacka kommun agerar koncernbank för att hantera den finansiella verksamheten (medelsförvaltningen) för kommunen och dess helägda bolag - Nacka Stadshus AB, Nacka Energi AB, Nacka Energi Försäljning AB, Nacka vatten och avfall AB, Centrala Nacka marknadsbolag AB och Boo 1:207. Med finansverksamheten avses likviditetshantering, skuldhantering (upplåning, derivat med mera), placeringar och borgen samt därtill hörande administration och rapportering.

Finansverksamheten styrs utifrån de ramar som beslutats av kommunfullmäktige i *Mål och budget* (såsom upplåningstak med mera) och i *Reglemente för medelsförvaltningen*. Kommunstyrelsen beslutar om de risklimiter (riskbegränsningar) som ska gälla i den finansiella verksamheten (*Kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen*).

Målsättningen är att uppnå bästa möjliga finansnetto och säkra betalningsförmågan inom angivna risklimiter. Finansverksamheten ska

- säkerställa kommunens betalningsförmåga och trygga tillgången till kapital på såväl kort som lång sikt
- uppnå bästa möjliga finansnetto inom ramen för de riktlinjer som fastställs
- säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande och god riskspridning
- säkerställa goda rutiner för att effektivt utnyttja tillgänglig likviditet och när tillfälle ges amortera på utestående låneskuld
- samordna de finansiella frågorna för kommunkoncernen i enlighet med Reglemente för medelsförvaltning, ägardirektiv och/eller i avtal.

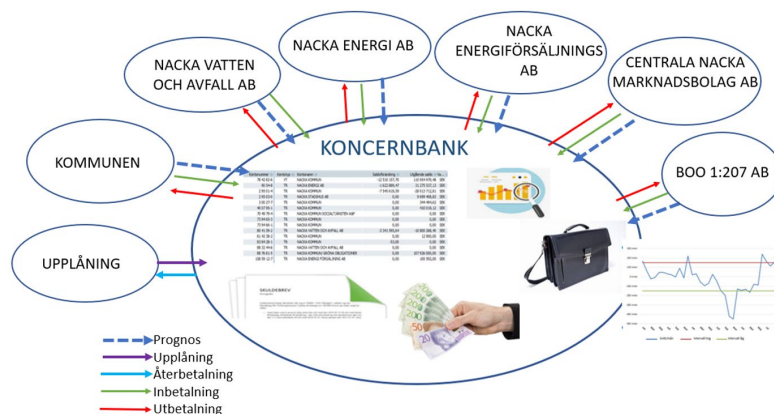

Bild: Koncernbanken

För att optimera kommunkoncernens likviditet, skuldhantering och placeringar samt dess riskspridning hanteras medelsförvaltningen på portföljnivå. Koncernbanken har ett koncernkonto³ (en gemensam kassa) hos Nordea⁴ där alla penningströmmar hanteras för kommunen och dess helägda bolag. Koncernkontot medför att kommunen och bolagen kan nyttja varandras över- och underlikviditet, vilket ger en mer effektiv hantering och bidrar till en ökad affärsmässighet för kommunkoncernen. Kopplat till koncernkontot finns en checkkredit på 1 000 miljoner kronor, varav kommunfullmäktige tilldelat Nacka Stadshus AB möjlighet att disponera 10 miljoner av checkkrediten, Nacka Energi AB och Nacka vatten och avfall AB 70 miljoner vardera, Boo 1:207 AB 1 miljon och Centrala Nacka marknadsbolag AB 2 miljoner.

För att säkerställa att koncernbanken har "rätt" likviditet görs månatligen en likviditetsprognos för kommande 12 månader. Behov av upplåning och eventuell placering av överskottslikviditet bedöms utifrån ett koncernperspektiv. Upplåning sker alltid i kommunens namn med vidareutlåning till de kommunala bolagen. Genom detta helhetsperspektiv sker en bättre riskspridning samtidigt som det bidrar till en effektiv hantering.

Dialog med marknaden och banker pågår kontinuerligt genom kontakter, träffar och erfarenhetsutbyten. Kommunen samarbetar med Danske bank, Nordea, SEB, Svenska Handelsbanken och Swedbank, med vilka kommunen har emissionsavtal avseende certifikat och/eller obligation. Genom en aktiv dialog med bankerna kan optimering ske av kommunens upplåning, vad gäller räntenivåer med mera.

För att ha en ökad professionalitet och ett bankoberoende har Nacka kommun en finansiell rådgivare (Norm finanspartner AB).

2.2 Likviditetshantering

Likviditetshantering innebär att tillse att kommunen på kort och lång sikt har lagom mängd medel för att löpande kunna hantera in och utbetalningar. Likviditetshantering ska bedrivas med målet att samordna kapitalströmmar i kommunkoncernen samt för att sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering.

Månatligen (undantag i juli) görs en likviditetsprognos för kommande 12 månader, vilken är baserad på information från kommunens verksamheter och bolagen samt på historiska trender. Kommunkoncernens upplåning och behov av att placera medel sker med utgångspunkt från denna samlade bild av koncernens likvida flöden. Att kontinuerligt följa likviditet både i verksamheten och bolagen som på en aggregerad nivå är viktig för att planera så att upplåning sker vid rätt tillfälle, varken för tidigt eller för sent, för att möjliggöra en effektiv likviditetshantering.

Likviditetsprognosen siktar mot att koncernkontot (bankkontot), till vilken checkkrediten är kopplad, ska hållas inom ett intervall på noll till plus 300 miljoner kronor. Det är mest effektivt att ligga inom detta intervall.

³ Kommunen och bolagen har sina egna underkonton kopplade till koncernkontot.

⁴ Avtalet med Nordea löper till 2025-04-30, med rätt för kommunen att förlänga avtalet ytterligare ett år.

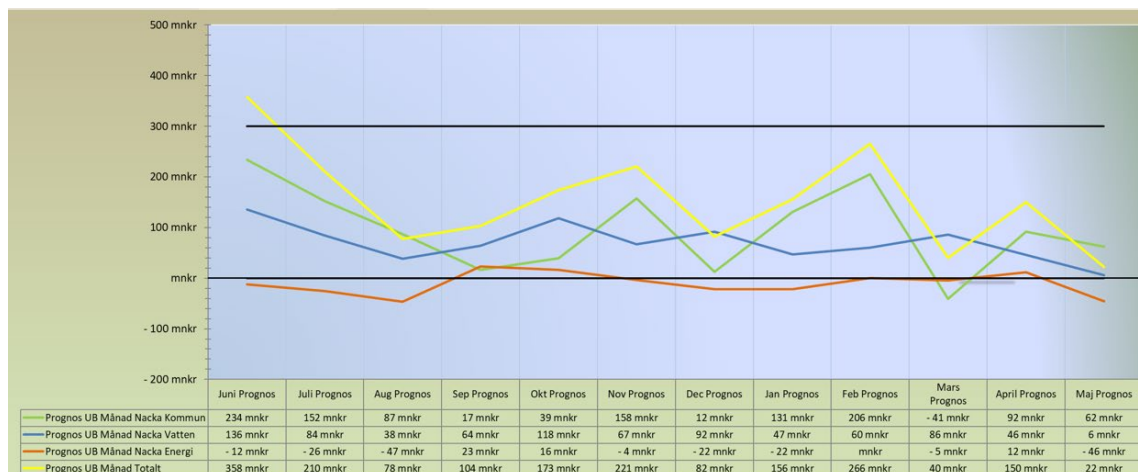

Diagram: Senaste likviditetsprognos rullande 12 månader för perioden juni 2023 till maj 2024, prognosticerad likviditet per den siste i varje månad.

Prognosen för kommande 12 månaderna visar att saldot på koncernkontot beräknas ligga inom riktvärdet på 300 miljoner kronor till 0 kronor, juni månad undantagen då en upplåning på 500 miljoner kronor i gröna obligationer genomfördes.

Vid ingången av juni fanns 19,0 miljoner kronor på koncernkontot, under juni förstärktes kassan främst genom en nyupplåning på 500 miljoner (grön obligation). Fram till och med maj 2024 prognosticeras kassan fyllas på, förutom av skatteintäkter och statsbidrag, även med exempelvis markförsäljningslikviditet på 213 miljoner kronor, försäljning av bostadsrätter 48 miljoner kronor och exploateringsinkomster från investeringar 168 miljoner kronor. Kommunkoncernen beräknas under denna period låna upp 550 miljoner kronor, varav 400 miljoner kronor innan årsskiftet. Utflödet avser driftkostnader och investeringsutgifter för kommunkoncernen. Prognosen förutsätter bland annat att exploateringsersättningar, gatukostnadsersättningar och markförsäljningsinbetalningar inkommer enligt plan samt att investeringstakten sker utifrån prognostiserad nivå.

2.3 Placeringar

Koncernbankens placeringar av överskottslikviditet ska ske i kommunens namn. Överskottslikviditet som frigörs i kommunen ska i första hand användas för kommunens egna investeringar. När överskottslikviditet uppstår i hela kommunkoncernen kan placering ske i avvaktan på att lån förfaller till betalning eller amortering kan göras. Huvudprincipen är att kommunen ska amortera på utestående låneskuld men i vissa fall kan det vara motiverat att kortsiktigt placera överskottslikviditet fram till att medlen behövs för investeringar eller andra ändamål.

Kommunen har inte haft några placeringar under året. Inte heller under de kommande åren beräknas kommunen ha någon överskottslikviditet att placera.

2.4 Skuldhantering

Med skuldhantering avses hantering av kommunkoncernens totala låneskuld. Skuldhanteringen ska minimera upplåningskostnaderna och trygga finansieringen för kommunkoncernen på såväl lång som kort sikt. All upplåning för kommunen och dess helägda bolag sker i kommunens namn, med vidareutlåning till de kommunala bolagen, det vill säga genom att kommunen agerar koncernbank.

Upplåning

Kommunens upplåning sker på den finansiella marknaden genom att emittera (ge ut) certifikat, för löptider under ett år, eller obligationer, för löptider längre än ett år. Till sin hjälp har kommunen två upplåningsprogram, ett Kommuncertifikatprogram och ett MTN-program (obligationer). Genom ett aktivt förhållningssätt till kapitalmarknaden skapar koncernbanken möjligheter att rationellt hantera risker och att effektivisera upplåningen.

Inom MTN-programmet har kommunen även möjlighet att emittera gröna obligationer. Genom att emittera gröna obligationer breddas investerarbasen. Efterfrågan på gröna obligationer är stor och räntevillkoren är något bättre för gröna obligationer än för vanliga obligationer. De medel som erhålls genom en grön obligation ska användas till miljöprojekt, vilket ska beskrivas på ett lämpligt sätt i värdepapperets juridiska dokumentation, som kallas ramverk. I april 2023 beslutade kommunfullmäktige om ett reviderat grönt ramverk, *Grönt finansieringsramverk*. Det tidigare ramverket (från 2018) uppdaterades för att möta den marknadspraxis som utvecklats sedan dess. I juni emitterades 500 miljoner kronor i gröna obligationer under det nya ramverket.

Den sammantagna upplåningen uppgår per 31 juli till 1 950 miljoner kronor, varav 1 900 miljoner i obligationer och 50 miljoner i certifikat. 51 procent av låneskulden per den 31 juli består nu av gröna obligationer. Enligt den senaste likviditetsprognosen beräknas låneskulden öka med ytterligare 400 miljoner kronor fram till årets slut och uppgår då till 2 350 miljoner kronor, varav 2 100 miljoner kronor i obligationer och 250 miljoner kronor i certifikat.

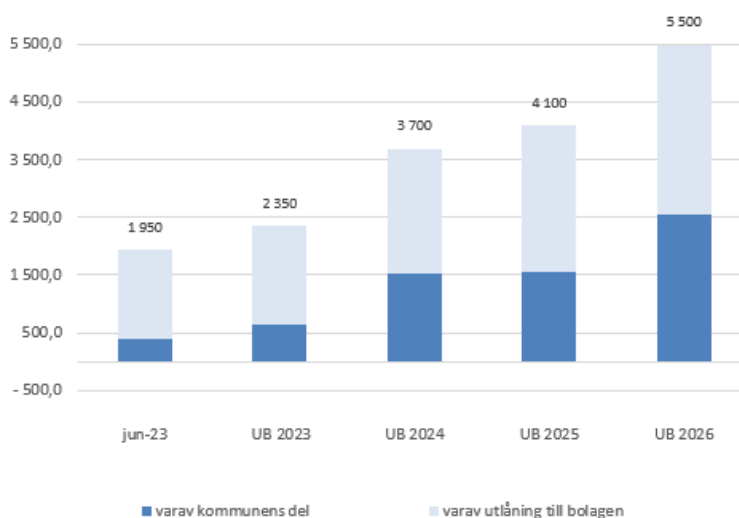

Diagram: *Prognosticerad låneskuldutveckling (miljoner kronor)*

Nacka kommun står inför en period med en befolkningstillväxt, vilket kommer att ha effekter på den kommunala ekonomin. I samband att investeringarna under de närmsta åren ökar kommer också kommunens upplåningsbehov att öka. I ärendet *Ramärende – Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2024–2026*, som behandlades på kommunstyrelsens sammanträde 12 juni, beräknas låneskulden vid utgången 2024 uppgå till 3 700 miljoner kronor. Den prognosticeras sedan öka till 4 100 miljoner kronor för 2025 och till 5 500 år 2026.

Räntenivåer

Räntenivån på upplånat kapital styrs bland annat av tillgången på kapital på marknaden, av lånets löptid och kommunens kreditvärdighet. Nacka kommuns kreditvärdighet är hög och har högsta möjliga ratingbetyg, AAA (från kreditvärderingsinstitutet Standard & Poor's). Ratingbetyget är

ett betyg på kommunens finansiella styrka och styrning. Kreditbedömningen möjliggör för fler investerare att låna ut till kommunen, vilket dels underlättar åtkomsten av kapital, dels ger lägre räntor.

För att nå bästa möjliga upplåningsvillkor arbetar koncernbanken kontinuerligt med samtliga storbanker. Inför en obligationsupplåning görs avstämningar med de banker vilka kommunen har avtal med, för att se vilka preferenser investerarna på finansmarknaden har vid den givna tidpunkten vad exempelvis gäller löptid och räntevillkor. Syftet är att nå bästa möjliga villkor för koncernbanken utifrån fastställda limiter. Inför en certifikatupplåning lämnar de banker kommunen har avtal med in bud, varmed kommunen väljer det med lägst ränta.

Motpart/emissionsinstitut						
Miljoner kronor	Nominellt	Relativt	Antal *)	Nominellt	Relativt	Antal
	(lån)	(lån)		(derivat)	(derivat)	
Danske Bank	450,0	23%	1,5	0,0	0%	0
Handelsbanken	750,0	38%	1,5	0,0	0%	0
Nordea	200,0	10%	1	700,0	100%	1
SEB	0,0	0%	0	0,0	0%	0
Swedbank	550,0	28%	3	0,0	0%	0
Summa	1 950,0	100%	7	700,0	0%	1
*) Handelsbanken och Danske Bank har en syndikerad emission						

Tabell: Motpart/emissionsinstitut per 31 juli

Tabellen redovisar vilka banker som agerat emissionsinstitut vid upplåningen och med vilka kommunen har derivatasäkring.

Det högre ränteläget på marknaden påverkar skuldportföljens genomsnittliga räntan, vilken ökar successivt genom att nyupplåningen och refinansiering sker till en högre ränta än portföljens snittränta. Vid 2023 års ingång låg snitträntan på 1,31 procent. Därefter har låneskulden ökat med 400 miljoner kronor och ytterligare 350 miljoner kronor refinansieras. Den genomsnittliga räntenivån i skuldportföljen uppgår nu per 31 juli till 2,11 procent.

Den 1 juni emitterade kommunen en grön obligation på 500 miljoner kronor med en löptid på fem år till 3,512 procents ränta och den 2 juni ett tremånads certifikat på 50 miljoner till en ränta på 3,542 procent. I normalfallet ger ett lån med längre löptid en högre ränta, men för närvarande är kortare upplåning på en högre nivå.

I höst beräknas upplåning på ytterligare 400 miljoner kronor, vilket kommer att driva upp den genomsnittliga räntenivån för skuldportföljen ytterligare. Vid årets slut bedöms räntenivån vara i häradet 2,41 procent. I ärendet *Ramärende – Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2024–2026* beräknas den genomsnittliga räntan skuldportföljen för åren 2024–2026 uppgå till 2,75%, 2,82% och 2,78%⁵.

⁵ Räntorna är baserade på marknadens förväntningar den 31 mars, vilken då inkluderade att Riksbankens styrränta skulle höjas en enda gång till under 2023. Riksbanken höjde nu i juni styrräntan och signalerar ytterligare en höjning under 2023. Detta medför sannolikt (allt annat lika) att räntenivåerna är högre. Ny ränteberäkning görs i under hösten i samband med Mål och budget 2024–2026 och utifrån det då beräknade upplåningsbehovet.

3. Följsamhet gentemot finansiella styrdokument

3.1 Följsamhet till kommunfullmäktiges lånetak

Kommunfullmäktige fastställde i *Mål och budget 2023–2025* ett lånetak på 2 500 miljoner kronor (utöver checkkredit) för koncernbanken i sin helhet för 2023. Fördelat enligt följande:

- Lånetak för kommunen 727 miljoner kronor.
- Lånetak för Nacka Stadshus AB 314 miljoner kronor, varav 221 miljoner kronor lånas vidare till Nacka vatten och avfall AB, det vill säga 93 miljoner kronor netto.
- Lånetak för Nacka vatten och avfall AB på 1 500 miljoner kronor, varav 221 miljoner kronor via Nacka Stadshus AB.
- Lånetak för Nacka Energi AB på 180 miljoner kronor.

I samband med Mål och budget 2024-2026 beslutar kommunfullmäktige om lånetaken för 2024.

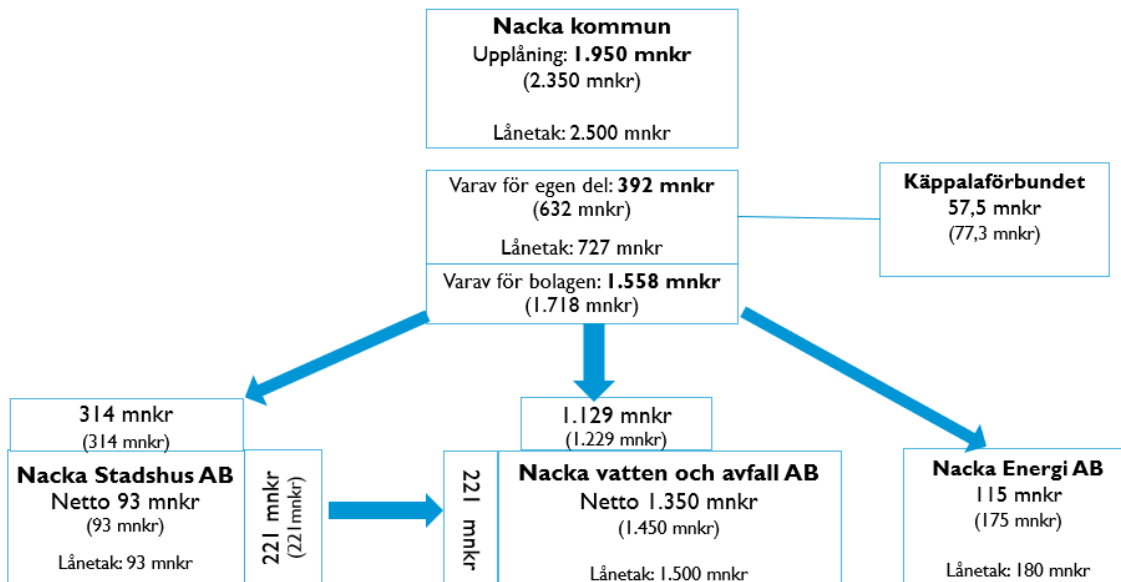

Bild: Koncernbankens fördelning av skuldportföljen per 31 juli och inom parentes redovisas prognos per 31 december samt lånetaken för 2023.

Av kommunens upplåning på 1 950 miljoner kronor har i dagsläget 1 558 miljoner lånats vidare till bolagen och 392 miljoner avser därmed upplåning för kommunens egen del. Av kommunens egen upplåning har 57,5 miljoner kronor lånats ut till Käppalaförbundet⁶.

Kommunen (via koncernbanken) lånar ut 314 miljoner kronor till Nacka Stadshus AB, varav 221 miljoner vidareutlånas till Nacka vatten och avfall AB. Nacka vatten och avfall AB har lånat dels från kommunen, dels från Nacka Stadshus AB på sammantaget 1 350 miljoner.

⁶ Kommunfullmäktige beslutade den 25 april 2022 (§159) om att ge ägarlån till Käppalaförbundet för att de ska finansiera tillkommande investeringar och ersätta den befintliga externa upplåning då den förfaller. Samtliga medlemskommuner i förbundet har fattat motsvarande beslut. Nacka kommuns av utlåningen är baserad på kommunens andelstal i förbundet, för närvarande 6,1 procent.

Enligt senaste rullande 12 månaders likviditetsprognosen kommer Nacka Energi AB låna ytterligare 60 miljoner kronor i september och Nacka vatten och avfall AB 100 miljoner kronor i oktober. Vid årets slut förväntas totala låneskulden uppgå till 2 350 miljoner kronor, varav 632 miljoner kronor avser kommunens egen del. Prognosen visar att utlåningen till bolagen då uppgår till 1 718 miljoner kronor och fördelas på följande sätt: 314 miljoner kronor till Nacka Stadshus AB (varav 221 miljoner lånats vidare till Nacka vatten och avfall AB), 1 450 miljoner kronor till Nacka vatten och avfall AB (inklusive lånet från Nacka Stadshus AB) samt 175 miljoner kronor till Nacka Energi AB.

Upplåningen och utlåningen prognostiseras rymmas inom det av kommunfullmäktige fastställda lånetaken för 2023.

3.2 Följsamhet till kommunstyrelsens bestämmelser

3.2.1 Likviditetshantering

För att säkerställa att koncernkoncernen har likvida medel för att klara sina betalningar ska en likviditetsreserv hållas på så vis minskar likviditetsrisken. Likviditetsreserven mäts med hjälp av måttet Liquidity Coverage Ratio, LCR⁷ och ska vara överstiga 100 procent.

Likviditet	Risklimit	2023-07-31	2023-04-30	2022-12-31	2022-08-31	2022-04-30	2021-12-31
Likviditet (mnkr)	LCR ⁷ >100%	363,9 ✓	198,0	200,6	113,6	101,3	416,1
varav kommunen		236,7	86,3	83,8	71,2	-22,8	360,6
varav bolag		127,2	111,6	116,7	42,4	124,1	55,6

Tabell: *Koncernbankens likviditet*

Per den sista juli 2023 uppgick saldot på koncernkontot till 363,9 miljoner kronor. Banksaldot ligger därmed över riktvärdet på 0 till 300 miljoner kronor i juli, men beräknas efter sommaren ligga inom detta intervall.

För att säkra en god betalningsberedskap finns dels en checkkredit på 1 000 miljoner kronor, dels två backupfaciliteter (lånelöften) på totalt 1 000 miljoner. Backupfaciliteterna är att ses som en försäkring, att nyttja i specifika fall då upplåning på finansmarknaden gått i stå. Backupfaciliteterna kommer att utökas när låneskulden utökas, så att LCR måttet uppnås.

Risklimiten är uppfylld:

Likviditetsrisk, risken att inte ha tillräcklig likviditet för att hantera löpande utbetalningar.

- För att säkra upp likviditetsrisken ska LCR överstiga 100 procent. ***Risklimiten är uppfylld.***

LCR uppgår per 31 juli till 228 procent. LCR prognosticeras ligga inom risklimiten fram till och med oktober, för att per 31 december uppgå till 59 procent innan utökning av backup-faciliteter. Den lägre LCR-nivån beror i huvudsak på att räntekostnader och nyupplåningen (baserad utifrån

⁷ LCR (Liquidity Coverage Ratio) = Tillgänglig likviditet dividerat med kapitalförfall och räntekostnader. Måttet baseras på ett år, mäts genom rullande viktning av andelen kvarvarande mån på innevarande år och resterande andel för nästkommande år. Tillgänglig likviditet = obundna bankmedel + bekräftade ej utnyttjade kreditlöften + 50% av placeringstillgångar - prognos på upplåningsbehov.

Ramärende – Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2024–2026) beräknas öka under 2024, i kombination med ett större obligationsförfall under 2024. I samband med Mål och budget 2024-2026 görs en uppdaterad beräkning av upplåningsbehov och räntekostnader för kommande år, därefter kommer volymen på kreditfaciliteten att fastställas för att uppfylla risklimiten. Allt annat är lika bedöms backup-faciliteten utökas med 600 miljoner kronor.

3.2.2 Placeringar

Inga placeringar finns för närvarande och inga prognosticeras under året.

3.2.3 Skuldhantering

Kommunkoncernens externa skuldportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att, vid upplåningstillfället, kapitalförfallen sprids över tiden. För att minska effekten på koncernens räntekostnader, vid en förändring av marknadsräntor, begränsas skuldportföljens andel av rörlig ränta samt genomsnittlig räntebindningstid.

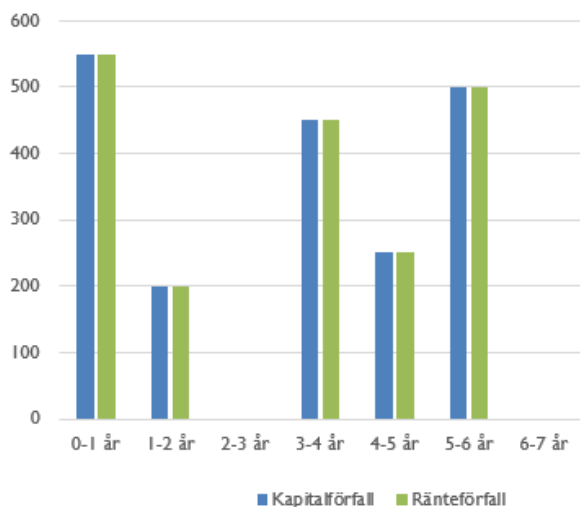
Skuldportfölj		Risklimit Volym: 1000-2000 mnr	2023-07-31	2023-04-30	2022-12-31	2022-08-31	2022-04-30 ^{*)}	2021-12-31 ^{*)}
Skuld (mnr)	Lånetak: 2 500 mnr		1 950,0	1 550,0	1 550,0	1 350,0	1 350,0	1 350,0
varav utlån. till bolag (mnr)	Lånetak sammantaget: 1 773 mnr		1 558,3	1 458,3	1 348,3	1 333,3	1 293,3	1 193,3
varav kommunens del (mnr)	Lånetak: 727 mnr		391,7	91,7	201,7	16,7	56,7	156,7
Derivatvolym (% av skuld)			36%	45%	32%	37%	37%	37%
Ränta inklusive derivat			2,11%	1,70%	1,31%	1,22%	0,52%	0,52%
Räntebindningstid (år)	2-5 år		3,08 ✓	2,46	2,30	2,96	1,30	1,63
Max ränteförfall inom 1år	Max 60%		28% ✓	42%	23%	11%	48%	37%
Kapitalbindningstid (år)	-		3,08	2,46	2,30	2,96	1,30	1,63
Max kapitalförfall inom 1år	Max 40%		28% ✓	42%	23%	11%	48%	37%
Antal lån			7	8	8	5	4	4
Största emissionsinstitut			Handelsbanken	Swedbank	Swedbank	Swedbank	SEB	SEB
Största emissionsinstitut (andel)			36%	35%	39%	37%	37%	37%
Största derivatmotpart			Nordea	Nordea	Nordea	Nordea	Nordea	Nordea
Största derivatmotpart (andel)			100%	100%	100%	100%	100%	100%

^{*)}KS beslutade 29 mars 2021 om att godkänna avvikelser för dessa riskbegränsningar till och med 30 juni 2022

Tabell: *Koncernbankens skuldportfölj*

Låneskulden uppgår per 31 juli 2023 till 1 950 miljoner kronor och har under året ökat med 400 miljoner kronor. Skuldportföljen består av 1 900 miljoner kronor i obligationer och 50 miljoner i certifikat.

Av obligationerna är 1 200 miljoner kronor emitterade till fastränta och 700 miljoner kronor till rörlig ränta. Till obligationerna med rörlig ränta har ränteswappar (derivat) på motsvarande belopp miljoner kronor tagits för att växla rörlig ränta till fastränta, vilket medför att kapitalförfall och räntebindningen speglar varandra fullt ut. Den genomsnittliga räntan per 31 juli uppgår till 2,11 procent, utan ränteswapparna hade den genomsnittliga räntan uppgått till 3,13 procent.

Tabell: *Fördelning kapitalförfall och räntebindning (miljoner kronor) per 31 juli*

Kapital- och räntebindningstiden för skuldportföljen uppgår, per den 31 juli, till 3,08 år. Spridningen på kapitalförfall och ränteomsättning mellan åren redovisas i diagrammet ovan. Både kapitalförfall och ränteomsättning inom 0–1 år uppgår till 550 miljoner. De består dels av ett obligationslån på 500 miljoner kronor och tillhörande swap på motsvande belopp (räntenivå på 0,51 procent), vilka förfaller i april 2024, dels av certifikatlån på 50 miljoner kronor. Låneförfallet inom 1–2 år uppgår till 200 miljoner och består av ett obligationslån (med räntenivå 0,56 procent).

Risklimiter är uppfyllda:

De av kommunstyrelsen beslutade risklimiterna (riskbegränsningarna), styrs av storleken på skuldportföljen. Per 31 juli bedöms limiterna utifrån att en skuldportföljsnivå mellan 1 miljarder till 2 miljarder (portföljen uppgår till 1 950 miljoner kronor) och för prognosen per 31 december utifrån en skuldportföljsnivå överstigande 2 miljarder kronor (portföljen beräknas uppgå till 2 350 miljoner kronor).

Ränterisk, risken att räntekostnaderna stiger då den rörliga räntan stiger samt risken att kommunen låser fast en alltför stor del av upplåningen till hög fast ränta vid ett sjunkande ränteläge. 1 procent ökning av räntan på nuvarande låneskuld skulle innebära en ytterligare kostnad på 19,5 miljoner kronor och 1 procent på prognosticerad låneskuld per 31 december 23,5 miljoner kronor.

- För att säkra ränterisken har kommunstyrelsen fastställt att skuldportföljens genomsnittliga räntebindningstiden ska ligga mellan 2–5 år. **Risklimiten är uppfylld**

Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår per 31 juli till 3,08 år och prognos per 31 december till 2,72 år.

- För att säkra ränterisken har kommunstyrelsen fastställt att skuldportföljen får ha *Maximalt ränteförfall inom ett år* på 60 procent vid en skuldportfölj mellan 1 miljard till 2 miljard kronor och på 50 procent vid en portfölj över 2 miljarder kronor. **Risklimiten är uppfylld.**

Per 31 juli finns två ränteförfall inom ett år (april 2024 en swap på 500 miljoner och september 2023 certifikat på 50 miljoner kronor). *Maximalt ränteförfall inom ett år* uppgår till 28 procent.

Maximalt ränteförfall inom ett år beräknas utifrån prognosticerad låneskuld per 31 december till 32 procent.

Finansieringsrisk, risken att kommunen inte kan ta upp lån på marknaden när finansieringsbehov uppstår.

- För att säkra finansieringsrisken har kommunstyrelsen fastställt att skuldportföljen får ha *Maximalt kapitalförfall inom ett år* på 40 procent. **Risklimiten är uppfylld.**

Per 31 juli finns två kapitalförfall inom ett år (april 2024 en obligation på 500 miljoner och september 2023 certifikat på 50 miljoner kronor). *Maximalt kapitalförfall inom ett år* uppgår till 28 procent.

Maximalt kapital förfall inom ett år beräknas utifrån prognosticerad låneskuld per 31 december till 32 procent.

- För att säkra finansieringsrisken har kommunstyrelsen fastställt att skuldportföljens *Genomsnittliga kapitalbindningstid* ska vara över 2 år (Limiten börjar gälla när skuldportföljen är över 2 miljarder). **Risklimiten är uppfylld**

Den genomsnittliga kapitalbindningstiden uppgår per 31 juli till 3,08 år och prognos per 31 december till 2,72 år.

4. Summering

Bedömningen är att finansverksamheten uppnår kommunfullmäktigens målsättning och att kommunstyrelsens fastställda nivåer och limiter är uppfyllda (fram till och med 31 juli och prognos 31 december).

Kommunens betalningsförmåga och tillgången på kapital bedöms vara tryggad på så väl lång som kort sikt. Kommunen verkar på den finansiella marknaden via sitt kommuncertifikatsprogram och MTN-program (obligationer). Genom att kommunen har det högsta kreditbetyget på AAA (Standard and Poor's) ökar investerarbasen och därmed tillgången till kapital. Kommunen har även möjlighet att ge ut gröna obligationer, vilket attraherar investerare.

Kommunkoncernen har per den 31 juli god likviditet, med ett banksaldo på 363,9 miljoner kronor. Under året bedöms tillkommande behov av nyupplåning på 400 miljoner kronor för att stärka kassan. Likviditetsreserven är också god - en checkkredit på 1 000 miljon kronor och backup faciliteter på för närvarande 1 000 miljon kronor, vilken kommer att utökas.

Finansnetto inom ramen för de riktlinjer som fastställs bedöms vara på en god nivå men räntekostnaderna ökar. Den genomsnittliga räntenivån per den 31 juli uppgår till 2,11 procent men räntorna kommer att stiga. Riksbanken beslutade på sitt senaste möte i juni att höja styrräntan med 25 punkter till 3,75 procent. Riksbankens prognos för styrräntan innebär att den höjs ytterligare en gång till under 2023.

För 2024 beräknas räntan enligt ärendet *Ramärende – Utgångspunkter för nämndernas förslag till mål och budget 2024–2026* uppgå till 2,75 procent, för 2025 till 2,82 procent och för 2026 något lägre 2,78 procent. I samband med framtagande av Mål och budget görs en revidering av

ränteberäkningarna för kommande år, baserad på den ränteprognos som då gäller i marknaden och utifrån beaktande av prognostiserade upplåningsvolymen.

Finansverksamheten bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande och god riskspridning. Internkontrollen är god. Finansverksamheten följer den riskspridning som kommunstyrelsen har beslutat genom sina fastställda nivåer och limiter.

Finansverksamheten har säkerställt rutiner för att effektivt utnyttja tillgänglig likviditet och när tillfälle ges amortera på sin låneskuld. Koncernkontot möjliggör för kommunen och respektive bolag att nyttja varandras över- och underlikviditet. Månatligen görs en likviditetsprognos för kommande 12 månader, för att nå en samlad bild av kommunens inklusive bolagens likvidflöden. Med likviditetsprognosen som grund fastställs när i tiden upplåning ska ske och till vilken volym. Koncernbankens låneskuld förväntas successivt öka till följd av ökad befolkningstillväxt och investeringar varför ingen amortering av skuldportföljen planeras.

Finansverksamheten samordnar de finansiella frågorna för kommunkoncernen i enlighet med Reglementet för medelsförvaltningen, ägardirektiv och/eller i avtal. Samtliga bolagen är kopplade till koncernkontot och har fått tillgång till beslutad checkkredit. All upplåning till bolagen sker i kommunens namn med vidareutlåning.